

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Secunda. Angelicæ legationis ad Mariam variæ circumstantiæ, loci, & temporis, multiplici eruditione exornantur, & varia, quæ in eis arcana latent, deteguntur in illa verba Lucæ: In mense ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

& fidelitas euererat ad œconomiam omnium bonorum illius: neque contentus est Abraham experimento longo cognouisse prudentiam, & fidelitatem huius famuli, sed ultra progressus, iuramento obligauit eum, vt vxorem adduceret ex regione, in qua ortus fuerat ipsemet Patriarcha. Eximia Prophetæ Nathan in adipiscendo regno Dauid Salomoni, nobis etiam est exemplo, qui ita rem perorauit apud Regem, vt eius animum alliceret ad eligendum, contempto Adonia, Salomonem in Regem. Abigail etiam ea facundia loquuta est ad Regem Dauid, vt ex iracundo, placidum, ac placatum redderet Dauidem, ne vindictam sumeret de Nabal Carmeli, huius verba non refero, ne longior texatur oratio. Cæterum verba referam Dauidis respondentis fœminæ Abigail: *Benedictus, inquit, Dominus Deus Israel, qui misit hodie te in occursum meum, & benedictum eloquium tuum, & benedicta tu, que prohibuisti me hodie, ne irem ad sanguinem, vt vlciscer me manu mea. Alioquin viuit Dominus Deus Israel, qui prohibuit me, ne malum facerem tibi: nisi euid venisses in occursum mihi, nō remansisset Nabal vsque ad lucem matutinam murgens ad parietem. Denique illi dixit: Vade pacifice in domum tuam, ecce audivi vocem tuam, & honoravi faciem tuam. O admirandam lœtitiæ prudentiam; huius non erat deus putridus, sed fauus distillans, labia eius ad demulcendum Dauidis animum; pes non fuit lassus, sed maximè festinus, & velox: non pallium abstulit à viro suo Nabal, vt frigore torperet, sed eius mira prudentia, veluti pallio contegit, ne Dauid supplicium ab eo sumeret. Hanc in negotiis peragendis necessariam valde prudentiam dignetur nobis Dominus infundere, in quo sunt omnes thesauri sapientiæ & scientiæ Dei, cui sit honor & gloria in sæcula sæculorum. Amen.*

(.)

HOMILIA II.

Angelica legationis ad Mariam varia circumstantia, loci, & temporis, multiplici eruditione exornatur, & varia, qua in eis arcana latent, deteguntur in illa verba Luca: In Luce. mense autem sexto missus est Angelus Gabriel à Deo in Ciuitatem Galilæa, cui nomen Nazareth.

SI, vt latinum fert Pro-
uerbium: *Dimidium*
facili, qui bene cepit, ha-
bet. dimidium sanè
huius orationis iam
factum arbitror, cum
à verbis D Bernardi
dicere incipiam: *Quid sibi voluit Euangeli-*
sta tot propria nomina rerum in hoc loco iam
signanter exprimere? credo, quia noluit nos
negligenter non audire, quod tam diligenter
studuit enarrare: nominat siquidem nunciū,
qui mittitur, Dominum, à quo mittitur, Vir-
ginem, ad quam mittitur, sponsum quoque Vir-
ginis, ambo: umque genus, Ciuitatem, ac regio-
nem proprijs designat nominibus. vt quid hoc?
puias ne, aliquid horum superuacue poscū est?
nequaquam: si enim, nec folium de arbore sine
causa, nec vnus ex passeribus sine Patre cele-
sti cadit super terram, puiem ego de ore sancti
Euangelistæ superfluum desuere verbum, præ-
serim in sacra historia Verbi? non puto. Plena
quippe sunt omnia supernis mysterijs, ac cele-
sti singula dulcedine redundantia: si tamen
diligentem habeant inspeflorem, qui nonit sur-
gere mel de petra, oleumq; de saxo durissimo.
hæc ille. Ne tamen à doctrina tanti Patris
recedamus, placet allegoricam interpreta-
tionem, quam ipse tradidit, exponens hi-
storiam Abrahæ mittentis nuncium ad
quærendam sponfam filio suo, his, quæ
mibi dicenda sunt, texere. Narrat sacra
Geneleos historia, quod Eleazar famulus
Abrahæ ex eius præcepto petrexit ad quæ-
rendam

3. Reg. 1.

1. Reg. 25.

Ibid.

rendam sponsam Isaac filio Domini sui, qui tamen perueniens ad puteum quendam, ecce adfuit ei pulchra Rebecca, à qua ipse postulans aquam, illa liberaliter ei respondit, dicens, non solum ei, sed & famulis eius libenter daturam, indeque ipse cognouit, illam esse sponsam, quam quaerebat, & ideirò dixit: *Ipsa est, quam praeparasti seruo tuo Isaac.* Abraham, qui senex erat, & interpretatur *Pater Altissimus*, eternum Patrem praesignat, qui antiquus dierum vocatur, & ipse est pater eius, de quo Angelus dixit: *Filius Altissimi vocabitur.* Eleazar nuncius Abrahæ, Gabriel æterni Patris nuncium in Nazareth missam ad viuum exprimit, quia sicut ille sponsam filio Domini sui quaesuit, ita Gabriel, Matrem filio Dei, ac Domini sui diligenter inuenit, quam cum primū vidit, & audiuit, meritò dicere potuisset illud idem, quod Eleazar: *Ipsa est, quam praeparasti seruo Isaac,* id est Christo, per Isaac figurato. Rebecca, de qua sacer textus ait: *puella decora nimis, virgo pulcherrima, & incognita viro:* Mariam pulchram, vt lunam, & virginem à viro incognitam: quoniam virum non cognosco, egregie adumbrat: sed non solum ob id, verum etiam, quia sicut Rebecca petitioni Eleazar continuo annuit, plus ei offerens, quàm postulauerat, ita B. Virgo Gabrieli consensum ab ea efflagitanti, vt Mater Dei velleret esse, illa contempsit non solum, vt mater, sed vt humilis esset Dei serua, dicens: *Eccc Ancilla Domini, fiat mihi secundum verbum tuum.* In eo etiam suam liberalitatē ostendit, quia sicut famulo Abrahæ, à Rebecca postulanti aquam de hydria ad bibendum, illa respondit: *Bibe Domine mi, quin & camelis tuis hauriam aquam, donec cuncti bibant:* non dissimiliter B. Virgo omnibus, tam coelicolis, quàm terrigenis aquam salutarem de hydria sua dedit, vt biberent, & sitim extinguerent: filius Dei sitiebat carnem assumere ex castissimis eius visceribus; Angelus sitiebat consensum eius, vt fieret in ea Verbum caro; Patres in sinu Abrahæ latentes in lacu, in quo non erat aqua,

hanc aquam avidissime desiderabant; Peccatores, velut cameli, peccatorū pondere pressi, & vehementer defatigati, salutarem hanc aquam, qua abluerentur, & reficerentur, ardentem cupiebant; ipsa autem liberalius, quàm altera Rebecca, omnium istorum vota expleuit, Bernardo *D. Bernard.* dicente: *De plenitudine eius accipiunt omnes, captiuus redemptionem, eger curationem, tristis consolationem, peccator veniam, iustus gratiam, Angelus letitiam, tota Trinitas gloriam, persona filij carnis substantiam.* Ac tandem, vt nihil in hac figura consonum non sit mysterij veritati, perpendenda sunt verba illa, quæ dixit Abrahamus seruo suo Eleazari: *proficiscere ad terram meam, & ad cognationem meam.* olim quidem videbatur Deus in cælo cum Angelis tantum agere, humanæ carnis consortium dedignabatur: *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est: Cælum incolebat: Cælum cæli Domino: Tertiam despiciebat: Lux vultus eius non cadebat in terram:* at vbi præfiniti temporis plenitudo, iam miseratione motus, clementiæ suæ oculis terram nostram benigno aspectu intuitus fuit, noluit quidem angelicam naturam cæli habitatricem, sed humanam terræ cultricem sibi in vnitatem personæ copulare, Apostolo dicente: *Nusquam Angelos apprehendit, sed semen Abrahæ, apprehendit:* quod non immeritò dicam cognationē habere cum Deo, eodem Paulo attestante: *quoniam Dei genus sumus.* Possimus etiam dicere per terram hanc, quam Deus vocat suam: *proficiscere ad terram meam:* B. Virginem intelligi, quia sicut terra, infimum est omnium elementorum, & inter omnia illa firmissimum, & immobilissimū est, pariterque fecundissima omnium frugum mater existit: ita B. Virgo, tanquam omnium humillima, atque in propria estimatione sibi ipsi vilescens, infimum omnium locum tenebat, & tanquam omnium fidelissima, multis Apostolis in fide vacillantibus, ipsa, tanquam immobilis columna Catholice fidei, firmissima semper

D. Bernard.
ser. de verb.
Apoc. 12.

Gen. 24.

Gen. 6.

Psal. 113.

Iob. 29.

ad Hebr. 20.

Act. 17.

Gen. 24.

per-

- perstitit; ac tandem velut fecundissima terra, ut Sapiens dixit: *Omnium bonorum mater est: fructumque illum super omnes benedictum nobis peperit, de quo Isaias:*
- Isaie 4.* *In die illa erit germen Domini in magnificentia, & gloria, & fructus terrae sublimis, & exultatio: hunc locum refert D. Gregor. ad mysterium Incarnationis, per quod filius Dei factus est nobis fructus terrae, sed sublimis & eleuatus, quia non solum super homines, sed etiam super Angelos eleuatus est, & supra ipsos etiam regnat in caelo; Tanto melior Angelis effectus, (ait Paulus) quanto differentius praee illis nomen hereditauit. sed in eo videri duas Christi generationes, hoc loco insinuat Propheta, vnam, qua germen Domini est, & ex substantia Patris ante saecula genitus, plenam omnium magnificentiam, & gloria, per quam Pater filio omnem suam substantiam, & omnem gloriam dedit; alteram, qua germen, & fructus terrae benedictae est, & ex substantia matris in saeculo natus; iuxta quod per Isaiam dicitur: *Aperitur terra, & germen Saluatorem: terra enim virginea manens incorrupta, signata, & integra, soli Spiritui sancto aperta est, ut in ea, atque ex ea carnem assumeret Dei filius, & fieret fructus terrae, germen Dauid, quod per Ieremiam antea promiserat dicens: *Germine faciam Dauid germen iustum, quod germen iustum adco iustum fuit, & fructus terrae ita sublimis, ut ipse sit Redemptor, & Saluator Mundi, Angelorum Rex, caeli, & terrae Dominus, & nobis ex illo fructu terrae sublimi non solum laetitia, & exultatio, sed & omnium bonorum copia, & abundantia proueniat:***
- Psal. 64.* *Visitasti terram, inquit Dauid, de hoc Annunciationis mysterio agens, & inebriasti eam, multiplicasti lacumpleta eam: Mariae terram Dominus visitauit, quando missus est ad eam Angelus dicens ei: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi: tunc enim, & illam mirabiliter, & nos misericorditer visitauit ex alto diuinitatis suae; nec solum visitauit, sed inebriasti hanc terram, & infudit se**
- Isaie 66.* *in eam, quam impleuit gratia, & Spiritu sancto, ut germinare eam faceret filium Dei secundum carnem.*
- Porro, iam huius celestis legationis varias circumstantias, sacramentis plenas, parumper contemplerur. Et quidem ab ea, quae temporis est, exordientes, quamuis ex fide Catholica certum sit, hoc extitisse discrimen, quoad temporis circumstantiam, inter Christum, & reliquos homines, quod hi nascuntur sub dominio temporis, & eidem subiecti, Christus vero conceptus, & natus fuit Dominus vniuersorum temporum; vnde est, quod illi non fuerunt concepti, quando voluerunt, Christus vero suae conceptionis tempus elegit, quare, cum ipse probe agnosceret, quodnam magis congruum, & opportunum tempus esset ad humanam carnem in vtero Virginis induendam, consequens est, nullum aliud excogitari posse congruentius, & opportunius, quam illud, in quo ipsa conceptus fuit. Nobis tamen, quos huius facti congruentia latet, licebit varias eius rationes diligenter indagare: nam, ut egregie obseruauit D. Gregorius II. Moralium cap. 2. quoties in factis eloquiis temporis circumstantia adnotatur, credendum est, latere ibi aliud quod sacramentum; vnde inquit, quod cum Euangelista signanter dixit: *hyems erat: praenotare voluit, quod cum Hebraeorum corda in festo renouationis Templi feruentiori deuotione incallescere debebant, tunc temporis magis frigeant, quam soleant in hyeme homines frigere similiter, cum Diuus Ioannes de negatione Petri agens, adiecit, quod tunc vigeat frigus, & quod Petrus erat calefaciens se, significare voluit gelidum Petri cor, quod charitatis igne valde indigebat. Quando item Moyses, narrans, quomodo Abraham egressus est de domo sua ad suscipiendos in ea peregrinos, sub quorum figura tres Angeli ad eum diuerterunt; adnotat certe id accidisse in ipso seruore diei, ut patet, Genes. 18.*

ret: simili ergo ratione, dum sacer Euangelista tempus angelicæ legationis prænotauit, dicens: *Sexto autem mense*: consequens est, non absq; mysterio id fuisse. est ergo rationi consonum, vt, quæ in eo latent, aperiamus, prius tamen de anno, quam de mense, die, & hora dicamus.

Quo anno à Creatione mundi facta fuerit Angelica legatio, & Christi conceptio, non est vna omnium opinio, quin potius, quot capita, tot video sententias: nam (vt refert Cœlestinus) quidam putarunt illam fuisse post tria millia, & septuaginta annos à mundi creatione: alij post 3963: alij post 4000: alij post 4110. alij post 4200: alij post 4300: alij, cum Francisco Suarez tomo 2. 3. p. disput. 12. sect. 4. docent, Incarnationem celebratam fuisse quater millesimo fere anno à Creatione mundi, anno 2. Olympiadis 124. de alij, cum Doctore Ioanne de Roa de annis mundi, tabula quarta, contendunt, Christum conceptum à creatione mundi, quater millesimo septuagesimo secundo dimidio anno ablati, idque egregio discurſu comprobant. Alij cum Beda, factam autumant anno quinques millesimo centesimo nonagesimo nono. Diuus Hieronymus putat, Angelum venisse ad Mariam in sexto millenario: quam opinionem sequutus illuminatus Doctor ait: *Sicut in sexta die formauit Deus hominem ad imaginem, & similitudinem suam; ita etiam in isto senario formauit Deus illum hominem, qui est imago Dei, & eius similitudo expressa secundum Apostolum: & sicut die illo fuit hominis lapsus, ita isto millenario fuit reparatus; & sicut in isto anno agebatur septuagesima secunda generatio ab Adam, sic iste homo septuaginta duos Discipulos habuit. Confirmat idem Diuus Bonauentura dicens: Quod sicut homo primus fuit conditus ad totius mundi complementum sexto die, sic secundus homo, scilicet Christus, incarnatur sexta etate, & sexto millenario ad totius creaturæ perfectionem: Quænam autem ex his sententijs veritatis scopum attingat, non est*

præsentis muneris discernere; mihi sufficit in re dubia varia Doctorum placita retulisse.

Ceterum de mense, quo facta fuit Angelica hæc legatio, certos nos reddit sacer Euangelista, dum ait: *In mense sexto* missum fuisse Angelum Gabrielem, in quæ verba communi consensu omnes Interpretes adnotat, non fieri ibi enumerationem mensium à primo anni mense, sed à conceptu Ioannis Baptistæ, de quo paulo ante egerat: in quo sanè (licet obiter id dicam) magnum Ioannis Baptistæ encomium detego, cum à conceptione eius mensurari incipiant dies illius, qui cum esset æternus, & immensus, caduci temporis mensura pro nobis mensurari voluit; siquidem apud omnes Nationes in magno honore habita sunt principia, à quibus gesta numerari solent, vnde Romani soliti fuere, computationem facere à primis suæ Patriæ ædificiis, ab Vrbe condita: Iudei numerabant à liberatione Aegyptiæ captiuitatis, & nos Christiani, à Christi natiuitate: insignis ergo Ioannis laus est, quod ab eius conceptione celestis legationis, & Christi conceptionis tempus computetur, Angelo dicente: *In mense autem sexto missus est Angelus Gabriel à Deo. hunc autem sextum mensem, Martium fuisse, vnanimi consensu docuerunt Patres; nempe Athanasius, Chrysostomus, Augustinus, Rupertus, Beda, Aymon, Ambrosius, Irenæus, Anselmus, Lucidas, Hector Pyntus, & alij permulti, quos longum esset recensere. Congruentia autem huius mensis cum mysterio Incarnationis in eo celebrato, variaz, ac multiplices occurrunt obseruatione dignissima. Prima, quia cum Christus Dominus principium esset, & origo, ac perennis fons omnium nostrorum bonorum, conueniens erat ad id significandum, vt conciperetur in mense Martio, qui primus est anni facti. Apud hebræos enim duo erant annalia principia, alterum anni vulgaris, cuius initium fuit mensis Tisri, Septembri respondens, al-*

Luc. 1.

D. Aphan. 9.

13. ad Antio.

D. Chrys. ser.

de Ioan. Bap.

& hom. 1. in

Luc. tom. 2.

D. Aug. lib. 4.

de Trin. c. 5.

& l. 9. ex nouo test. q. 55.

Ruper. l. 3. de

diu. offi. c. 19.

Beda su. Lu.

Aymon ibid.

Ambros. 1.

Examer. c. 4.

Iren. l. 4. cõ.

Valentin.

Ansel. l. 2. de

fide. c. 7.

Luci de mu-

tar. temp. l. 1.

c. 2.

Hector Pyn.

in 1. Ezech.

Exod. 12.

Hugo Card.

sup. Lucam.

terum anni facti, cuius initium Nisan, qui nostrum Martium attingit: *Mensis iste (ait Dominus) id est Nisan, vobis principium mensium, primus erit in mensibus anni, anni, inquam, facti, secunda, quia oportebat, ut recreatio, & reparatio hominis responderent eius creationi; ut enim dixit Hugo Cardinalis, solem eo tempore potissimum adhiberi remedia, quo vulnera sunt inflata* homo autem creatus fuit in mense Martio (ut praecirati Patres adnotant) & in paradiso collocatus, ac inde propter peccatum expulsus, congruebat ergo, ut secundus Adam, primi reparator, eodem mense conciperetur, & in amœno illo virginei vteri paradiso collocaretur, ut sic homo à terreno paradiso expulsus in caelestem introduceretur. Tertia, quia mense Martij fuit liberatus populus Israeliticus ab Aegyptiaca captivitate, & eductus per Moysem, transiens sicco pede per mare rubrum, quae liberatio umbra erat, & typus redemptionis humani generis à Diabolica seruitute per Christum in carne venturum. Quarta, quia eodem mense (ut tradit D. Ambrosius lib. de Noë, & arca) Diluuij aquae cessarunt: vnde, ut significaretur per Verbi Incarnationem, diluuium inundans diuinæ iracundiae, homines absorbens, iam cessasse, merito mense Martij concipi debuit Christus Dominus. Quinta, quia, cum in mense Martij Sol sit in Ariete, aptè satis Christus Dominus in eo concipi elegit, quia ipse veniebat, ut tamquam aries in ara crucis cruento sacrificio mactaretur, & tamquam hostia pacifica Deo offerretur, instar illius arietis inter vepres haerentis, quem Abraham loco filij sui Isaac Deo in monte Moria sacrificauit, qui Christum spinarum vepribus coronandum praesignificabat. Sexta, quia in hoc eodem mense Martij sit æquinoctium, ut obseruauit Diuus Chrysostomus, in quo sunt æquales dies noctibus; in eodem deinde dies creuit, mox verò decreuit; ut ergo nobis insinuaret, Christum Dominum ad æqualitatem Deo Patri pro

peccatis generis humani satisfacturum, & a iustitiæ æqualitate nunquam recessurum, iuxta illud Ieremia: *Suscitabo Dauid, id est Christum, germen iustum, & faciet iudicium, & iustitiam in terra: & ut ostenderetur, foelici eius aduentu abigendam esse veteris legis umbram, fugandamque gentilium tenebras, splendidam vero Euangelicæ doctrinæ lucem maiora in dies incrementa suscepturam, congrue valde in mense Martij concipi voluit Saluator mundi. Septima, quia, cum hoc mense Martij terra flores germinare incipiat, cœlum suum rorem mittere, infirmos à prauis humoribus purgari, duces, & milites ad bellum accingi, iuxta illud: *tempus, quo solent Reges ad bellum procedere: merito quidem eodem tempore Christus noster Redemptor concipitur, qui de seipso ait: ego sum flos campi, & lilium conuallium: & qui à Patribus antiquis, vos vocatus est: *Rorate cœli de super, & qui Isid. 4.º peritissimus medicus ad purgandas animas, Apostolo dicente, ipsum purgationem peccatorum facere: & qui tandem ad debellandum humani generis hostem, ac principem tenebrarum longè ab Ecclesia eiciendum: *nunc princeps huius mundi eicietur foras: armis nostræ mortalitatis accinctus veniebat. Octauam nam, ut docet Diuus Isidorus lib. 5.º Ethymolog. Martius appellatur à Marte, Romanæ gentis auctore, & interpretatur: *mensis nouorum, seu nouitatum: conuenienter igitur tali tempore concipitur redemptor mundi, Christianæ gentis auctor, cuius illa sunt verba: *ecce ego noua facio omnia: noua quidem, quia saluatio Angeli noua; prolis conceptio, noua virginitatis cum maternitate copulatio, noua Dei cum carne vnio, noua Verbi Incarnati exinanitio, noua; Viatoris, & comprehensoris in vnum coniunctio, noua; ac tandem noua omnis creaturæ innouatio. Quoto autem mense à desponsatione sua cum beatissimo Iosepho, conceperit? quarto quidem mense, respondet Driedo lib. 3.º de Dogmatibus traq. 3.º cap. 5.º quod******

Gen. 2. 3.

Exod. 14.

D. Ambros.

Gen. 22.

D. Chrysof.
hom. de nat.
Ioh. Bapt.

Ierem. 23.

2. Reg. 21.

Can. 2.

Isid. 4.

Heb. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

Isid. 1.

etiam sentiunt multi Patres, teste Doctore Suarez 3. par. tom. 2. quaest. 29. disput. 7. sect. 3. in princ.
 Sed iam de die, quo facta fuit Angelica Mariæ annunciatio, & Christi conceptio, differamus. Quamvis Diuus Augustinus serm. de natiuitate, arbitratus fuerit, Christum Dominum conceptum fuisse in die Dominica, communior tamen acceptior Patrum sententia affirmat, tam Mariæ annunciationem, quam Christi conceptionem fuisse vigesima quinta Martij feria sexta: ita docuerunt Rupertus, Diuus Antoninus, S. Athanasius, Irenæus, Anselmus, D. Ambrosius, & moderniores communi consensu. Congruentiam autem huiusmodi, ex duplici capite deprehendere possumus; primo ex creatione primi hominis, sic ut terrenus Adam formatus fuit ex terra virginica sexta feria, ut facta nos docet Genesios historia, ita congruum erat, ut coelestis Adam ex matre Virgine eadem sexta feria conciperetur; sicut eadem etiam mortuus est, ut mors conceptioni, finis principio responderet. vnde Rupertus dixit: *Christus feria sexta conceptus est, die, qua veterem formam Adam de limo terra, nouum sibi reformare cepit hominem Deus, de pura carne Virginis Mariæ, eadem die redempturus, mortis passione.* Secundo colligere possumus aliam congruentiam, si credimus Lucidio, asserenti, illo anno nouilunium mensis primi Nisan incidisse in diem 25. Martij, ceterè Christus conuenientissime conceptus fuit in vtero materno, die coniunctionis lunæ cum sole, cum tunc verus Sol iustitiæ, lunæ, id est Mariæ, per carnis assumptionem intime coniunctus fuerit. Hinc conice, longe relegandam temerariam Matthæi Beroldi opinionem asserentis, Christum natum esse mense Septembri in æquinoctio autumnali, ac consequenter, Incarnationem filij Dei factam esse in medio mensis Decembris; ad cuius opinionis confutationem, præter venerandam tantorum raturum sententiam, satis est sanctæ matris Ecclesiæ cõsuetudo, quæ vigesimã

quintam diem mensis Martij Annunciationi huic Angelicæ ad beatissimã Virginem nuncupauit; necnon, & Concilium Floreatinum in decreto Eugenii Quarti, vbi Armenis præscribit, ut illo die festum Annunciationis celebrent.
 De hora tamen, qua facta fuit diuina hæc legatio B. Virgini, nihil nobis antiqui Patres tradidere; quæ tamen grauissimi Doctores in id scripserunt, breuiter referam, & quæ sit meo iudicio verosimilior sententia, aperiam. Quidam putarunt cum D. Antonino, & Alberto magno, & Clysobeco, Virginem salutatã matutino tempore, quod conuincit, tum ex eo, quod illo tempore mēs humana ad diuina percipienda, idonea magis, & apta inueniatur, in cuius figuram li. Exodi legimus Manna in castra matutino tempore descēdit; tum quia (vt D. Hieronymus, & S. Germinus affirmant) B. Virgo solita erat illam matutinam diem partem vsque ad horam tertiam contemplationi sacrare.
 Alij cum illuminato doctore, putant, factam fuisse Angelicam salutationem vespertina hora Cõpletorij, tum quia in ea hora legimus, Rebeccã, quæ typum Virginis gessit, salutatã fuisse a nuntio Abraham sibi misso, ut eam acciperet in sponsam filij sui; sic enim ait facer textus *Vespere, eo tempore, quo solent egredi mulieres ad hauriendum aquam: tum quia (vt illi opinantur) Sol illa hora fuit creatus, ut enim homo, tamquam excellētiore reliquis animalibus factus est post omnia illa, ut legimus Genes. 1. ita, & sol luminare maius, post omnia luminaria, atque adeo hora serotina: congruebat ergo, ut eadem hora sol iustitiæ Christus Dominus formaretur. Addit tamen Illuminatus Doctor, in quo alij dissentiant, quod collocutio inter B. Virginem, & Angelum cœpit vespertina hora, in qua ipsa fuit ab Angelo salutata, & durauit vsque ad horam matutinam, in qua, & consensum præstitit, & filium Dei cœcepit, & Angelus discessit, fauetq; huic sententiæ vsus Ecclesiæ, quæ hora vespertina, & matutina signum præbet ad Virginem salutandam, quem ritum, ut in vita*

Cencil. Flor.
 D. Antonin.
 4 p. sum. Th.
 ti. 15. c. 9. § 4.
 Alber. magn.
 sup. missus.
 Clysob. li. de
 annunc. c. 3.
 Exod. 16.
 assumpt. Virg.
 S. Germa. de
 præsen. Ma-
 ria in tem-
 plo.
 Franc. de
 Mayrõ. Doct.
 Ill. sup. mis-
 sus.
 Gen 24.
 Gen. 1.
 Ccc x sancti

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

D. Bonavent. sancti Bonaventuræ refertur, Seraphicus Doctor auctoritate Apostolica introduci fecit.

D. Atha. ser. Alij tandem, cum D. Athanasio, & cū Simeone Cassiano in Comm. Euang. quem secuti sunt Baradius tomo 1. lib. 7. Doctor Suarez, Coelestinus, & permulti alij, docent salutationem Mariæ, & conceptionem Christi media nocte completa celebratam fuisse; quam sententiam, quia

Exod. 14. hunc modum confirmo. Primo, quia sicut media nocte Deus populum suum à tyrannica Pharaonis captiuitate eduxit;

Ind. 7. & sicut media nocte Gedeon Madianitas deuicit, & in fugam abire compulit, & sicut media nocte Angelus Domini primogenita Aegypti interfecit; ita decuit,

vt figura responderet figurato, media nocte concipi Christum, qui genus humanū à Diaboli seruitute eruire, principem tenebrarum fugare, ac inordinatos carnis appetitus interficere venerat. Secundo,

quia media nocte Verbo diuino humanam carnem suscipiente, magis diuina misericordia se ostentat, cum summum omnium Incarnationis beneficium hominibus summa obliuione captis, & in

vtramque autem dormientibus, liberaliter conferret. Tertio, quia hora illa medig noctis, propter eius secretum, quietem, & silentium, aptissimum tempus erat, vt in ea abditissimum hoc mysterium fieret,

maxime, cum B. Virgo solita esset in secretiori domus suæ loco maiorem noctis partem in cōtemplatione transigere. vnde

Symeō. Casp. Simeon Cassianus dixit: Nox appendebatur ex medio, nec adhuc Virgo sua membra in quiete collegerat, vigilantiem Angelus inuenit. Quarto, quia natiuitas Christi Domini fuit media nocte, vt non obscure mihi videtur indicare Lucas; nam postquam dixisset: peperit filium suum primogenitum: continuo subiunxit: & pastores erāt in eadem regione vigilantes, & custodientes vigilas noctis super gregem suum. vnde orta est Ecclesiastica traditio sacrificium offerendi in illa nocte ex decreto Thelespho-

ri Pape, quod & notauit Damasus Papa in suo Pontificali: igitur, vt Christus Dominus, per integros nouem menses, more aliorum infantium in vtero matris delitesceret, oportebat, vt media nocte conciperetur; quod, & indicant verba illa Sapientia: Dum nox in suo cursu medium iter perageret, omnipotens sermo tuus Domine de celo à regalibus sedibus venit: proprius enim dicitur, Verbum de caelo, & de sinu Patris descendisse per Incarnationem, & per ingressum in vterum Virginis, quam per egressum natiuitatis ab illa in hanc lucem atque forsan ad hoc significandum antiqui Patres diuino instinctu permoti, mediæ noctis tempore Christi aduentum efflagitabant, iuxta illud Davidis: Media nocte surgebam, ad confitendum tibi, super iudicia iustificationis tue: quem morem imitati Christiani Cœnobitæ, quasi sacram illam conceptionis, & natiuitatis Christi noctem religiosè venerantes, media nocte ad diuinas laudes canendas somni quietem interrumpere consueuerunt. Quod autem in Ecclesia Catholica hora serotina signum ad salutandam Virginē fiat, nihil huic sententiæ officit: nam cum hora media noctis homines somno vacent, conuenienter debuit anticipari tempus ad Virginem salutandam. ex eo etiā, quod matutino tempore consueuerit simile signum fieri, nullum firmum argumentum desumitur, cum etiā meridiano tempore fiat vnde, cum omnimoda certitudo non extet circa tempus determinatum Angelicæ salutationis, ter apud fideles eius signum fit, quia vero simile est, in altero illorum salutatam fuisse Virginem. atque hæc de circumstantia temporis sufficiant.

Vt tamen de Loci circumstantia acturi, debitum ordinem seruemus, à Prouincia ipsa exordiamur. Hanc testatur sacer Euangelista, Galilæam fuisse, in quo non pauca sacramenta latent, quæ nos oportet diligenter detegamus. Diuus Hieronymus de nominibus hebraicis quadruplicem Galilææ interpretationem nobis tradi-

Luc. 2. **Ibid.** **Thelesph. Papa**

ri Pape, quod & notauit Damasus Papa in suo Pontificali: igitur, vt Christus Dominus, per integros nouem menses, more aliorum infantium in vtero matris delitesceret, oportebat, vt media nocte conciperetur; quod, & indicant verba illa Sapientia: Dum nox in suo cursu medium iter perageret, omnipotens sermo tuus Domine de celo à regalibus sedibus venit: proprius enim dicitur, Verbum de caelo, & de sinu Patris descendisse per Incarnationem, & per ingressum in vterum Virginis, quam per egressum natiuitatis ab illa in hanc lucem atque forsan ad hoc significandum antiqui Patres diuino instinctu permoti, mediæ noctis tempore Christi aduentum efflagitabant, iuxta illud Davidis: Media nocte surgebam, ad confitendum tibi, super iudicia iustificationis tue: quem morem imitati Christiani Cœnobitæ, quasi sacram illam conceptionis, & natiuitatis Christi noctem religiosè venerantes, media nocte ad diuinas laudes canendas somni quietem interrumpere consueuerunt. Quod autem in Ecclesia Catholica hora serotina signum ad salutandam Virginē fiat, nihil huic sententiæ officit: nam cum hora media noctis homines somno vacent, conuenienter debuit anticipari tempus ad Virginem salutandam. ex eo etiā, quod matutino tempore consueuerit simile signum fieri, nullum firmum argumentum desumitur, cum etiā meridiano tempore fiat vnde, cum omnimoda certitudo non extet circa tempus determinatum Angelicæ salutationis, ter apud fideles eius signum fit, quia vero simile est, in altero illorum salutatam fuisse Virginem. atque hæc de circumstantia temporis sufficiant.

Vt tamen de Loci circumstantia acturi, debitum ordinem seruemus, à Prouincia ipsa exordiamur. Hanc testatur sacer Euangelista, Galilæam fuisse, in quo non pauca sacramenta latent, quæ nos oportet diligenter detegamus. Diuus Hieronymus de nominibus hebraicis quadruplicem Galilææ interpretationem nobis tradi-

tradi-

tradidit, Incarnationis mysterio apprime congruentem; prima est, quod Galilea idem est, quod *transmeans*: quae significatio consentanea satis esse perhibetur Verbi diuini Incarnationi, cum per illam naturam humanam, quae ex conditione sua non aliud, quam suppositum creatum sibi vndicabat, per assumptionem ad filij Dei personam, & ad increatum suppositum transmeauerit, Apostolo dicente: *nusquam Angelos apprehendit; sed semen Abrahae*. Secundo Galilea, interpretatur, *volubilis*: quod eidem mysterio rectè congruit; nā sicut in motu, quo voluitur aliquid mobile, motus finis coniungitur cum principio: ita Verbi diuini Incarnatione, natura diuina, quae prima est in omni genere perfectionis copulata fuit cum natura humana, quae vltima est in genere substantiae intellectualis; vnde Christus Dominus dixit: *Ego sum Alpha, & Omega*, id est, *principium, & finis*: principium quidem, quatenus Deus; finis verò quatenus homo; quia vltimus omnium creaturarum productus fuit. Tertio interpretatur Galilea, vt idem valeat, quod *Rota*: Rota sanè, vt potè circularis figurae, quae principij, & finis experta est. Deum aeternum, absque principio, & sine apice designat; vnde Trimegistus Philosophus (id referente Alexandro Alerensi) non aliter Deum describendum putauit, quam dicens: *Deus mouentis est circulus, cuius centrum est vbiq; & circumferentia nullibi*: Hoc etiam mirabile, ac stupendum Incarnationis sacramentum mirifice commendat; nam dum Rota diuinitatis quadrata, carnis humanae, quae ex quatuor humoribus constat, hypostaticae vniōnis vinculo copulatur, centè supra totam mathematicam facultatem circulus quadratur, cuius tamen quadraturam nesciens Virgo, quomodo ad praxim reducenda esset, Angelum interrogauit: *quomodo fiet istud?* cui non aliam nodi illius solutionem adhibere putauit, quam ad Spiritum sanctum eam remittere: *Spiritus sanctus superueniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi*. Quarto interpreta-

tur Galilea, vt idem polleat, quod *transmigratio*: quae significatio multiplicem, ac mirabilem transmigracionem, & mutationem per incarnationis mysterium in mundo causandam, egregie nobis oculos praepōnit: nam praeter transmigracionem filij Dei de sinu Patris ad veterum matris, iuxta verba Christi Domini: *Exiui à Patre, & veni in mundum*, sanè postquam: *Verbum caro factum est*, facta est transmigratio, & mutatio ab ignorantia ad scientiam, à culpa ad gratiam, ab umbra ad veritatem, à seruitute ad libertatē, à timore ad amorem, à legis grauitate ad seruitutem, ab austeritate ad benignitatem, à synagoga ad Ecclesiam, ab idololatria ad veterum cultum, ab ira ad Clementiam, à vindicta ad remissionem, à poena ad praemium, ab odio ad amorem, à morte ad vitam, à seruitute ad filiationem, à bello ad pacem, à tristitia ad gaudium, à sceleratis tandem ad iustos, à filijs Diaboli ad filios Dei, Ioanne id attestante, qui postquam dixerat: *Dedit eis potestatem, filios Dei fieri*: continuo subiunxit rationem: *Et Verbum caro factum est*: illa enim copulatiua (*et*) iuxta phrasim scripturae, plerumque est causalis, & tantundem valet, quantum, *quia*; vnde sensus est: *Dedit eis potestatem, filios Dei fieri, quia, Verbum caro factum est*: ecce magnam rerum mutationem, per quam antiqua omnia nobis nociua intuemur in bonum mutata, iuxta illud Apostoli: *Vetera tran-*

Ioan. 16.

Ioan. 1.

Ibid.

Ibid.

Ibid.

2. Cor. 5.

1. Tim. 6.

Isai. 40.

Luc. 3.

Ccc 3 qua-

quæcumq; audiuit à patre, nota fecit nobis, ecce secretorum reuelationem. Latet etiam in Galilæa Prouinciæ nominatione aliud sacramentum: quia, cum Galilæa, Regio quædam esset, quam indifferenter incolebant tam hebræi, quam Gentiles; significare voluit spiritus sanctus, Verbum carnem fieri, ad saluandum vitumque populum, & copulandum illos in vnum, iuxta illud: *fiet vnum ouile, & vnus pastor*: habitasse autem in illa tam ludæos, quam gentiles, constat clarè, partim ex verbis Euangelistæ dicentis, Mariam, & Iosephum, qui Hebræi erant, ibi commorari, partim autem ex Isaiâ, qui de eadem regione loquens, ait: *Aggravata est via maris trans Iordanem, Galilææ genium*: ecce gentiles etiam ibi commorabantur; vnde D. Bonaventura super cap. 1. Lucæ, dixit: *Erat autem Galilæa, confinis Iudeorum, & Genesim*.

Ios. 10.

Isai. 9.

D. Bonavent.

D. Cyril lib.

2. contra Iul.

D. Hiero. de

loc. hebræis.

Matth. 11.

Diximus hucusque de Prouincia Galilæa, nunc de ciuitate, in qua facta est cœlestis hæc legatio dicamus sacer Euangelista ait, hanc fuisse Nazareth: pro cuius loci intelligentia, obseruandum est (vt adnotarunt D. Hieronymus & D. Hieronymus) duplicem esse Galilæam, vnâ inferiorem, alteram superiorem; vnâ versus Meridiem, alteram versus Septentrionem; vnâ quam habitabat Tribus Zabulon, alteram, quam incolebat Nephthalim; vnâ Mari Tiberiadis proximam, alteram, Tyro, & Sidoni vicinam, à cuius finibus, refert Matthæus egressam fuisse Chananzam: vt ergo Euangelista significaret, Angelum missum fuisse non ad superiorem, sed ad inferiorem Galilæam, propterea nomen ciuitatis Nazareth expressit, quæ in illa erat Prouincia. Arbitror voluisse Christum Dominum non in suburbio, non in deserto, aut in solitudine, sed in ciuitate concipi; Primo, quia *Ciuitas*, idem est, quod *ciuium vniuersitas*: Verbum autem diuinum eò carnem sibi vniuit, vt homines sibi, & int-

se copularet, & ex vniuersis vnus corpus faceret; vnde Apostolus Christum Dominum vocauit: *Lapideum angulorum*, qui *sa-* Ephes. *ci vtraque vnus*: vocauit etiam conciuies eiusdem ciuitatis: *Tam non estis ho-* Ibid. *spites, & aduena, sed estis ciues sanctorum, & domestici Dei*. Secundo, vt significaret, *Delicias eius esse cum filiis hominum*: & cum illis conuersari, iuxta illud Baruch: *cum hominibus conuersatus est*: qui ergo cum hominibus confabulari, & infirmis peccatoribus mederi veniebat, non ad solitudinem, sed ad ciuitatem, quæ, & maiori hominum frequentia vigere, & pluribus peccatoribus fecerere tolerare diuinitate debebat: vnde Albertus magnus super missus dixit: *Christus, non in mari, qui est locus piscium, non in aere, qui est locus agrorum animalium, sed in ciuitate, qui est locus proprius hominum, concipi debuit, qui propter nos, & propter nostram salutem de caelo descendit*.

Sed iam ad Nazareth propius accedo: D. Hieronymus de loc. hebræis ait: *Nazareth, viculus in Galilæa iuxta montem Thabor*; vnde, & Dominus noster Iesus Christus Nazarenus vocatus est, habetque Ecclesiam in loco, quo Angelus ad Beata Mariam euangelizaturus intravit; sed & aliam vbi Dominus est nutritus. hæc ille. Eusebius episcopus autem Combricensis super Lucam, Nazaretham, quæ ad Septentrionem est, quinquaginta quatuor milliariis, hoc est tredecim Leucis cum dimidia ab Hierosolymis distantem constituit. Brochardus verò cap. 7. tradit, Ierusalem distare à Nazareth Leucis viginti septem; cui, cum terram illam percurret, fides maior videtur adhibenda. eruditus auctor, Bernardinus de Busto quinta parte serm. 3. de Annuntiatione ait: *Nazareth autem est in quadam valle, montibus vallata firmis, ubi abundat salua, rutha, & arthemisia: per saluam, sapientia, per rutham iustitia per arthemisiam bonitas designatur; que omnia perfecte fuerunt in filio Dei, Rege Angelorum. in illo etiam loco extant vestigia ca-* eisdem

illam Ecclesie, que fuit à primitiuis Christi-
 stianis fabricata, ante cuius altare adhuc est
 soloniam quedam, que dicitur media esse in-
 ter Virginem, & Angelum, que erat constitu-
 ta in medio Oratorij. hæcenus ille. Quare
 autem Christus Dominus in Nazareth
 concipi voluerit, ex eius nomenclatura
 nonnullas congruentiæ rationes elici-
 ent D. Bernardus, & Albertus magnus,
 ille enim ait: In Nazareth annuntiat
 Christus nasciturus, quia in flore speratur
 fructus processurus; nomen igitur ciuitatis,
 in qua concipitur, exprimit statum tempo-
 ris, & finem operis, ad quem venit; cum e-
 nim Christus in Nazareth concipitur, iam
 hyems transijt, tempus inuolutionis adue-
 nit, fructus appropinquauit; omnibus se ex-
 hibuit medicinam, consecit sensum, refecit,
 coronans peccatoribus venit. Ad hæc sanè
 omnia, flos ille utilis esse perhibetur, qui
 de se dixit: Ego sum flos campi, & lilium
 conualium. Albertus autem magnus a-
 liud sacramentum in fl. re latens aperuit
 dicens: Bene in Nazareth conceptus fuit,
 quia sicut flos de flore sine mixtione, de ma-
 tre, salus Virginitatis decore, processit. Illu-
 minatus Doctor lex tradit Nazareth in-
 terpretationes, ait enim significare, san-
 ctitatem, consecrationem, vntionem, mundi-
 tiam, custodiam, & florem: quæ omnia,
 quàm plene in Christum conueniant,
 nemo est, qui non videat: cum, & ipse
 sit totius auctor; in utero matris ab in-
 stanti suæ conceptionis Deo consecratus;
 diuinitatis vntione delibutus; mundi-
 tiæ fons petennis; ac virginæ integritatis
 matris suæ diligentissimus tandem
 Custos extiterit. Inter omnes autem has
 appellationes, interpretatio floris princi-
 palum obtinet, & Christo egregie con-
 gruit. Primo propter sanctitatis eius mi-
 ram suaueolentiam, ac inauditam cor-
 poris pulchritudinem; tum, quia, sicut
 flos campi ex solo terræ humore, & cœ-
 lesti influxu generatur, absque vlla ho-
 minis cultura, sic ille ex solo sanguineo
 Virginis humore diuino spiritu eam fœ-
 tuadante, ac caltus inbescute, absque

vlla conceptus fuit opera viri. Secundò,
 quia sicut nihil flore suauius, ac leuius,
 ita Christi iugo nihil suaue magis, ac le-
 ue excogitari potest, ipso dicente: In-
 gum meum suaue est, & onus meum leue.
 Tertio, quia sicut flores, fructus spem
 nobis præbent, vnde flos, spei symbolum
 olim existit, vt tradit Pierius, ex quo an-
 tiqui Romani, vt spem describerent, li-
 lia duo depingebant cum hac subscriptione;
 Augusta spes: ita Christus Dominus,
 de cuius temporis aduentu prædictum
 fuerat: flores apparuerunt in terra nostra:
 humanam carnem assumens, certam no-
 stræ salutis spem nobis tradidit. Quarto,
 quia sicut ex floribus virtute ignis va-
 riis morbis medendis salutiferi valde li-
 quores exprimuntur, ita ex sacro Christi
 corpore, lanceæ mucrone percusso, exi-
 uit vterque liquor, sanguis, & aqua ad
 humani generis sordes abstergendas, &
 peccatorum vulnera sananda. Quinto,
 quia cum Nazareth interpretetur, flos, &
 Matia, candidus flos lilii sit, quasi lilium
 inter spinas: & tempus etiam conceptus
 Christi fuerit, quo flores terræ erum-
 pere solent, congruebat quidem ipsum
 etiam florem esse, & floridum vocati, vt sic
 florem in flore, de flore inter flores car-
 perentius vnde Bernardus Nazareth vo-
 cat florigeram patriam; nobisque ad co-
 rum imitationem, qui Florentiam lau-
 dantes cecinerunt:

Florida florenti floret Florentia flore,

licebit nunc dicere de Nazareth:

Florida florenti floret pulcherrima flore.

Vltimo tandem, floris, ac floridi no-
 men Christo Domino aptè adeò con-
 gruit, vt spinæ quoque coronæ illius, &
 clauis, flores sine suauiissimo odore fra-
 grantes, ex quibus deuotæ mentes, ve-
 lut apes argumentose, dulcissimos fauos
 mellistui amoris elaborant, florida sex-
 ta contexunt, odoriferosque meditatio-
 num myrtæ fasciculos, qui inter
 vbera sua commoentur, sibi confi-
 ciunt. Atque hinc colligere licet, quan-
 tum honoris, & gloriæ Nazareth, Christi
 in ea

Matth. 12.

Pier. Valer.

Cant. 2.

Ioan. 19.

Cant. 2.

D. Bernard.
 super missas.

in ea facta conceptione, sibi comparauerit; cum enim ad eam abiecta, & ab omnibus despecta esset, ut Nathanael diceret:

Ioan. 1.

Nunquid à Nazareth potest aliquid boni esse? tantum ei Christi conceptio nominis splendorem contulit, ut Hieronymus, Andr. Hier. florem Galilææ, illam vocet: immo, & Episc. ser. de

amans.

Nazareth Eden hortum emulata, ipsius Eden conditorem sinus suo complectitur. Verum mihi videtur Nazarethæ merito invidere potuisse Paradisum terrestrem, cum hic lignum vitæ, ibi auctor vitæ; hic fons aquæ in terram decurrentis, ibi fons aquæ salientis in vitam æternam; hic terrenus Adam, ibi coelestis; hic præuaricator, ibi reparator; hic naturam humanam inficiens, ibi genus humanum redimens formatus fuerit; hic Maria, ibi Eva; illa obediens hæc inobediens; illa, virgo prudens, hæc fatua, illa humilis, hæc superba; illa sobria, hæc intemperata; illa ab Angelo euangelizata, hæc ab Angelo decepta; illa mundi saluti consensum præbens, hæc eius perditioni consentiens affuit. quod si, ut Mantuanus poeta dixit

Virg. in Buc. in Bucolicis:

Dulcis amor Patriæ.

Ouid. lib. 1. & Ouid lib. 1, de Ponto:

de Ponto.

Nescio, qua natale solum dulcedine cunctos Allicit, immemores nec finit esse sui.

quis non videat magnam Nazareth laudem esse, quod Christus Dominus singulari dilectione præ omnibus aliis Urbibus eam, tamquam propriam patriam adamauerit? Deinde, si ut Aristoteles inquit lib. 1. Politicorum cap. 1. *Videmus omnem civitatem, esse societatem quandam, & omnem societatem boni alicuius gratia constitutam.* facile inde inferam, Nazareth opulentissimas quasque totius Orbis civitates longo intervallo antecellere, cum gratia tanti mysterij, quale Incarnationis sacramentum in utero Mariæ celebratum esse perhibetur, à Deo Optimo Maximo structa fuerit, tamquam futura filij sui chara patria. Quare, si Aristoteles

Aristoteles.

patria ab Historiographis, quod tantum produxerit philosophum, multis encomiis celebratur; & si ob Alexandrum magnum in Macædonia natum, miris illa effertur laudibus; ac tandem si Roma, propter suos Cæsares, Scipiones, & Catores, quos tantopere ipsa iactabat, tantum honoris nacta est, quid quæso splendoris, quid honoris, quid immortalis gloriæ incluta Nazareth non nanciscetur, dum Christi, humani generis Redemptoris legitimam patriam esse, & ab ea Nazareth appellationem mutuasle merito gloriari possit. unde D. Hieronimus ait: *Habitavit in Civitate, quæ vocatur Nazareth; ut adimpleretur, quod dictum est per Prophetas, quoniam Nazareus vocabitur.* In cuius loci expositionem D. Hieronimus ait: *Omnes Ecclesiastici querunt, & non inveniunt, ubi id scriptum sit: multos tamen lego, qui id se invenisse putant: nam in primis D. Hieronimus Chrysostomus, postquam rei difficultatem ingenue confessus fuerat, immo ab eius investigatione nos deterrisset, dicens: Neque in huiusmodi fueris curiosus, tandem docet, quod tempore captivitatis populi hebræi in terra Aegypti, nonnulla Prophetarum volumina, hebræorum negligentia, aut Aegyptiorum malitia pernitius abolita fuere, in quibus Messias, Nazareus nuncupabatur; atque eò respexit Matthæum, dum ait: *Vt impletur, quod dictum est per Prophetas, quoniam Nazareus vocabitur.* hanc expositionem acceptant, præter Chrysostomum, Athanasius in fine sui simposij, & Euthymius Isidorus autem longe diuersam viam ingressus, ait; nihil aliud indicasse Evangelistam per verba illa: *Dictum est per Prophetas; quæ, per prophetarum expolitores declaratur, qui horum arcana suis scholis aperiunt. Alij vim facientes in interpretatione huius nominis, Nazareus, quod iuxta sententiam Diui Hieronymi, Sanctum significat, dicunt, quod cum omnes prophetae vno ore, sanctum vocitent Christum Dominum, eiusque sanctimoniam variis modis attestentur, Euange-**

Matth. 2.

D. Hieron.

Matth. 2.

Matth. 2.

Matth. 2.

D. Hieron.

Matth. 2.

D. Aug. li. 3.

de cont. E.

Aug. ad 4. 16

ista quidem magis ad internam sensum, quã ad extrenam vocem attendens, verbis illa scripsit: dictum est per Prophetas, quoniam Nazareus vocabitur. fundaturque hæc expositio in doctrina sancti Hieronymi, qui epistola ad Pammachium, ait: Non est fixum in scripturis, quantum ad verba, sed quantum ad substantiam. Præter has tamen expositiones, hæc, quæ sequuntur, nobis magis arident. Quarta expositio sit, quod cum Evangelista ait: dictum est per Prophetas, non refert vaticinium aliquod a Prophetis scriptum, sed oraculum prolatum, ut satis indicant verba illa: *Ut adimpletetur, quod dictum est per Prophetas, non dicit: quod scriptum est, sed, quod dictum est:* multa enim huiusmodi habentur per traditionem: unde sicut, non omnia, quæ Christus dixit, nobis scripta reliquere Evangelistæ, ita non omnia, quæ Prophetæ locuti sunt, scripturæ demandata fuerunt. Quinta expositio plausibilis valde, quam permulti amplectuntur moderni cum Angelo Cœlestino super: *Missus est Angelus:* qui ex originali hebræo huius intelligentiam venari conatur, ait: apud Isaiam prophetam, Christum Dominum: Nazarenum vocat; nam ubi Latinus interpretes vertit: *Egredietur virga de radice Jesse,* & *flos de radice eius ascendet:* Lectio hebræa habet: & *Nazareus de radice eius crescit* (Matthæus enim hebræo idiomate saum scripsit evangelium) unde Divus Hieronymus in Catalogo de scriptoribus ecclesiasticis, de Matthæo loquens ait: *Ubi inique Evangelista veteris scripturæ testimonium videtur, non septuaginta translatorum auctoritatem sequitur, seu hebræicam; idque exemplificavit opportune satis ad præteritum institutum, in verbis illis: quoniam Nazareus vocabitur.* nec mirandum est, quod Evangelista assermet, dictum esse a Prophetis, vocandam fore Christum, Nazareum, cum tamen solus Isaias cognomine hoc illum compellat; quia (ut observavit Divus Augustinus) moris est in sacra scriptura, ut ad 4. 16 numerum pluralem pro singulari, & è

contra usurpari. Sexta tandem expositio sit, quod in præcatis locis, quibus Ioseph, & Samson, Nazaræi vocantur, id de Christo intelligitur, quem ipsi, tamquam eius typi, adumbrabant: ut enim docuit D. Augustinus, & Leocastrensis, quando in sacra scriptura de aliquo quidpiam dicitur, qui fuit figura Christi Domini, & id cum historia veritate minime ei convenit, intelligendum est ad literam de Christo: unde, cum in Genesi dicitur: *Fiant in Gen. 49. capite Ioseph, & in vertice Nazaræi in. er. fratres suos:* id de Iosepho non tam apte intelligi potest, quam de Christo, qui (ut explicat ibi Divus Ambrosius) habuit gratiam capitis, ut in omnes fratres suos fideles eam effunderet; & cum in Deuteronomio dicitur: *Benedictio illius, qui apparuit in rubo, veniat super caput Ioseph, & super verticem Nazaræi:* huiusmodi benedictio Iosepho aptari minime potest; quia (ut ibidem adnotarunt Divus Ambrosius, & Procopius) quando illa prolata fuit, iam Ioseph obierat: quare reliquum est, ut de Christo intelligenda veniat. ac tandem, cum Samson, Nazaræus appellatur: *Nazaræus vocabitur ab utero:* de Christo debet intelligi; nam, ut constat clare ex Numerorum 6. nemo poterat esse Nazareus ab utero Matris suæ; nam in Nazarenorum numero non redigebantur, nisi qui ex voto se consecrabant, & à certis cibis se abstinabant, & ad ostium Tabernaculi adducebantur, ac pro eis certa holocausta fiebant: id etiam, quod facer textus addit, scilicet, quod: *Samson erit Nazaræus, usque ad diem mortis sue:* minime ei convenire poterat, quia re vera Nazaræi dignitatem, antequam moreretur, amittit, cum casarius ei abrasa fuit, à cuius capillis fortitudo eius dependebat: ac tandem, quia Nazaræus non poterat morticinium tangere, Samson autem quamplurimos ex illis, quos interfecit, tetigit, cum ergo Ioseph, & Samson nominantur *Nazaræi,* non ipsi, sed Christus hoc nomine cononestatur, Ceterum, quia *Nazaræus* (ut supra di-

D. Aug. Leo- castren. sup. 1. c. Isai.

D. Ambros.

Deuter. 32.

D. Ambros.

Procopius.

Num. 6.]

Ibid.

Ind. 13.

Ind. 14.

Gen. 49.

Ind. 13.

D d d pra di-

pra dixi *florem* significat, hinc singularem quandam elicio rationem, ob quam Ioseph, & Samson Christum Dominum praefigurarunt; hi enim duo, insignes viri fuerunt; velut flores, qui ut fructus maturefcant, oportet vt decidant, & vitam, quam ab arbore mutuant, amittant: dum enim hi iuvenes floruerunt, populus eorum de inimicis victoriam non tulit, illis autem deciditibus, & vita functis, populus hebraeus in dies multiplicari coepit, & Philisthaei misere perierunt: quia ergo Christus Dominus hos erat de radice Ioseph, oportuit, vt decideret, & vitam amitteret, vt fructus nostrae redemptionis maturefceret, idcirco conuenientissime figuratus fuit per Iosephum, & Samsonem, quos *Nazareos*, vel *floridos*, tamquam Christi typos vocat sacra Scriptura. Cui sit honor, & gloria in saecula saeculorum, Amen.

Isai. 11.

HOMILIA III.

Circumstantiam loci Angelicae salutarionis prosequentes, dignitatem sacerrimae Domus Lauretanae, in qua Verbum caro factum est expendimus; aliasque circumstantias, Angelicam legationem concomitantes, commemoramus; nonnullaque de Virginitate necessaria Clausura tradimus.

His, quae de circumstantia Domus, Angelicae Annunciationis mihi dicenda sunt, plenior fides adhibeatur, prosteor, me nihil in Homilia hac dicturum; quod ex Historiographis, auctoribusque grauioribus non decerpserim: hi autem

sunt, Beda, Blondus, Baptista Mantua- nus, Leander Albertus, eruditissimus Canisius, necnon Hieronymus, Angelica, Recanatenensis Reipublicae Secretarius. A venerabili ergo Beda exordiat; haec ille scripsit lib. de locis sanctis cap. 16. *Nazareth muros non habet, sed magna aedificia, duasque grandes Ecclesias; vna est in medio ciuitatis; super duos fundata caneros, ubi quondam fuerat domus, in qua Dominus nutritus est infans; altera vero est Ecclesia, ubi domus caelata erat, in qua Angelus ad B. Mariam venit, Apostoli sacram hanc domum ob praecleara ad salutem humani generis in ea consummata mysteria, in orationis domum verterunt, illam solemniter diuinis vsibus consecrantes, deinde Christianis in magna veneratione habitata fuit, vt qui recte agnouissent in ea Virginem, natam, nutritam, ab Angelo salutatam, & a Spiritu sancto obumbratam, Christum, naturalem Dei filium concepisse, & natum, magna ex parte educasse: postmodum vero anno a reconciliata diuinitate nonagesimo quarto super millenium & ducentum decima die Decembris sub Bonifacio Octauo Pontifice maximo hoc sacellum a Nazareth ciuitate relictis fundamentis auulsum, & eleuatum, eo iubente qui solus facit mirabilia magna, in cuius potestate cuncta sunt posita; Angelorum ministerio ad Dalmatiam, seu ad Illyricos prope opidum Tersactum, & prope opidum flumen, delatum fuit suo, vt olim, caemento, lapideaque structura cohaerens, quatuor- que adhuc parietibus constans; deinde illinc abreptum, miro modo super aquora eodem Angelico ministerio, primum in nemore mox in colle fratrum, & tandem in via publica collocatum est in agro Piceno, siue (vt Itali loquuntur) Recanateni, in media silua nobilissima cuiusdam sceminæ, cui nomen erat *Laureta*, a qua Domus illa, Lauretana appellatur. Rarum sane, ac portentosum miraculum; sed minime inco-*